

»...han var pålidelig, og der fandtes ikke nogen som helst forsømmelighed eller fejl hos ham« (Dan 6,5 ny overs.)

N. P. Wetterlund

Regnen dryppede ind gennem taget i den brøstfældige hytte på husmandsstedet *Bjælken* under Borarpsgård i Sletager sogn, da husmand *Bengt Jønssons* hustru, *Kristina*, den 20. juni 1852 fødte sin fjerde søn. Han fik i dåben navnet *Nils Peter* og antog senere sammen med sine brødre slægtsnavnet *Wetterlund*.

Barndom

Kristina Jønsson var en usædvanlig personlighed, der prægede sin søn for livet. Længe efter hendes død skrev han om hende:

»Hun var blot en ringe soldaterdatter og husmandskone i proletarernes undertrykkede og foragtede stand. Men denne stands mangetusindårige ve bar hun og sønderbrød hun med sin ægte kristne guldkærlighed til både høj og lav og ganske særligt med den ømmeste kærlighed til lidende lige af hendes egen stand.

Jeg så eller hørte hende aldrig synde. Synd *havde* hun (1. Johs. 1,8), men synd *gjorde* hun aldrig (Johs. 8,34 og 1. Johs. 3,9).

På grund af hendes ubestikkelige retsind og hendes urokkelige sandhedskærlighed kaldte man hende *Den retfærdige Bjælke*.

Vi var fem sønner. Den yngste var idiot. Det blev han gennem et svært fald som barn, hvorved han skadede sit hovede, da det ramte en sten. Han savnede næsten al forstand, kunne ikke selv spise, ej heller klæde sig på, og han kunne ikke tale. Men med en aldrig svigtende kærlighed plejede vor Moder ham som sit kæreste barn i tredive år indtil hans død. Der lå tunge byrder på Moder i de år – men aldrig nogen synlig eller hørbar knurren.

Der var ofte brist på den nødvendige næring i huset. Af avner og høfrø i laden måtte hun nu og da koge grød.

I disse og andre lidelser blev hendes helbred brudt ned allerede i tredive-årsalderen og forblev nedbrudt til hendes død. Men i dette legemlige svagheds-kors fandt hun så småt behag (2. Kor. 12,10). Hun tog imod det fra Gud som et nødvendigt brækjern ind i hendes usædvanligt stærke og svært-bøjelige sjæl. Således fik hun sin jordesjæl forvandlet til en himmelsjæl med en finhed, mildhed og kraft, som mærkedes vidt omkring i *Hallands* bygger.

Allerede som barn mærkede jeg, at Mor gik ind i kammeret, når hun var bedrøvet, og kunne blive der ret længe. Når

hun kom ud, var hendes ansigt ligesom hvidt af glæde. Således bad hun sig igenem sit livs store trængsel (Åben. 7, 14)«.

Som dreng måtte Wetterlund ud at tjene, og hans Mor lærte ham derfor at falde på knæ ved et træ og bede. Det gjorde han, især når han følte en sød dragelse dertil inde i brystet. Da bad han for sin Far og Mor, for sig selv, således om hans Mor havde lært ham – og det føltes så sødt inde i brystet, og skoven var ligesom hvid, når han rejste sig fra bønnen.

Som tjenestedreng havde han en god madmor, der engang gav ham en dragt prygl, fordi han havde båret sig ilde ad. »Det var en ægte god gerning,« skriver han, »og jeg beder Gud lønne hende derfor og evigt lønne min Moder for den strenge tugt, der aldrig udeblev, når jeg havde fortjent den. Ak, nu fattes der tugt i bibelsk Ånd og bibelsk strengthed – men den, der dør uden tugt, dør uden ære (Ordsp. 13,24 og 29,15).«

Da han var fjorten år, sagde sognepræsten, hos hvem han gik til konfirmationsundervisning, at hans forældre burde sende ham til mellemskolen i *Halmstad*. Wetterlunds Fader blev vred, da han hørte det, thi de kunne umuligt skaffe de seks kroner, der behøvedes til bøger – men hans Moder gik ind i klædekammeret og bad.

Og pengene kom på en helt uventet måde. Men han led meget ondt i den første skoletid. Det sneede ind i værelset, hvor han lå, så han i en ganske ung alder fik reumatiske smerter og ischias – og madsækken var knap! Men da en af lærerne kom under fund med, at han sultede, fik han nogle familier i byen til at give ham maddage, da han kunne komme og spise sig mæt.

Han blev student i 1876.

Studieårene

Studietiden blev en voldsom brydningstid for ham. Fattigdom og ensomhed mødte ham straks ved ankomsten til universitetsbyen *Uppsala*, og dertil kom en alvorlig sygdom i det ene ben. Han forsøgte selv at helbrede den bl.a. ved finsk badstuevarme, men han måtte indlægges på sygehuset, hvor overlægen tilrådede en amputation. Dette nægtede Wetterlund at gå med til, og efter seks ugers sygeleje blev han udskrevet, men knæet var stift for resten af livet. »Det ben har lært mig mere end alle mine lærere ved det teologiske fakultet tilsammen,« sagde han senere.

Han lejede et lille værelse, men kunne

snart ikke betale den beskedne leje. Så indstillede værtinden sig en dag og sagde: »Kandidaten kan ikke blive boende her længere. Lejen for sidste måned er ikke betalt.« Og da han kom til måltidet, fik han samme besked.

En kammerat havde imidlertid sagt: »Om du skulle få brug for mit værelse, kan du tage det, medens jeg er borte« Han gik da hen til denne vens værelse, og så sig omkring – mon der var noget at spise? På en hylde fandt han noget strøsukker og kom i tanke om, at han engang havde hørt, at man kunne leve ret længe på sukker og vand. Og så pantsatte han sin overfrakke. Men en kone, som boede i samme gård, lagde mærke til, at han kun gik ud om aftenene og da altid uden overfrakke. Så gik hun en dag ned og bankede på hans dør, men ingen åbnede den. Konen blev imidlertid ved med at banke, indtil hun blev lukket ind. »Hvorledes står det til med kandidaten?« spurgte hun, »jeg har set Dem gå over gårdspladsen og forstår, at De har det svært!« Han svarede først, at der ikke fattedes ham noget, men konen gav sig ikke, før hun fik sandheden at vide.

Så anmeldte hun forholdet til universitetet og talte med rektor. Fra den stund vendte bladet sig. Wetterlund fik hjælp og kunne fortsætte sine studier.

Han havde ventet sig meget af professorerne *Myrberg* og *Rubin*, for hvis lærdom han husede den dybeste agtelse. Men til at begynde med var disse mænds beskedne og ydmyge fremtræden næsten en skuffelse for ham. Til gengæld blev det nærmere bekendtskab med dem af så meget større betydning for ham og hans udvikling. Gennem professor Rudin lærte han *Kierkegaard* at kende, og ham var han jo i høj grad åndeligt beslægtet med.

I studieårenes store sjælekrise var professor Rudin ham til virkelig hjælp. Da Wetterlund var til eksamen i eksegeese, var han så anfægtet af tvivl, at han til sidst ikke kunne fortsætte, men kastede Bibelen fra sig. Professoren afbrød da eksaminationen og sagde: »Jeg ser, at kandidaten er meget træt og er kommet i mørke. Bliv hos mig i nat!« Det gjorde Wetterlund og fik hjælp til at komme igennem sin sjælelidelse.

I en periode på et halvt års tid var det, som om hans nedarvede melankoli var ved at få overtaget, og han måtte indlægges. Da han var i det dybeste sjælemørke, ytrede han til lægen: »Der findes ingen Gud!« men lægen svarede: »Min unge ven! der

løftes ikke en finger her på jorden uden Gud!« Det blev den syge til hjælp.

I denne tid fik han et nyt lys over *bjergprædiken*, og det løftede ham op. Han elskede fra da af det kendte salmevers:

*Lov, pris og ære være dig, o Gud, at
fra det høje
du vogter dag og nat på mig med
nådigt faderøje!*

Præst

I 1884 holdt Wetterlund sin eksaminsprædiken i *Uppsala* over Ordet: »Kom hid til mig« (Matt. 11,28-30), og året efter præsteviedes han i *Vesterås*.

I 1886 blev han kapellan i *Leksand* og i 1893 sognepræst i *Floda*, hvor han blev indtil 1904.

I 1888 ægtede han præsteenken *Maria Arosenius*, der blev ham en vidunderlig hustru og medhjælp i hans mægtige, men lidelsesfyldte gerning.

Kirken fyldtes søndag efter søndag af andægtige tilhørere. Han måtte til at begynde med holde to Gudstjenester, for at alle kunne høre ham, men det oversteg hans kræfter. Mange anså ham for streng, men de oprigtige fik hjælp. Intet oprørte ham mere end det budløse evangelium, der lader gamle Adam være i fred. Wetterlund understregede både forladelses- og forpligtelsessiden af evangeliet.

Floda præstegård havde været et samlingspunkt for sognets bedre situerede, og de følte sig skuffede, da det blev slut med alle indbydelser til selskabelig sammenkomst og anklagede Wetterlund for manglende gæstfrihed. Den anklage kunne man have sparet sig og ham for. Wetterlund holdt på den største enkelhed i skik og brug. Helst havde han ingen prydsgenstande i hjemmet, end ikke dug på bordet. Selskabelighed var ham imod. Men enhver var velkommen til daglig. Den fattige blev altid forplejet. Undertiden var gryden i kog hele dagen for »brødrene fra landevejen«. Hver dag var der modtagning for syge og nødlidende. Der var altid hjerte- og husrum for de små og dem, der behøvede åndelig eller legemlig hjælp.

En ung lærerinde henvendte sig til Wetterlund. Hun beretter selv derom: »Nedbrudt til legeme og sjæl kom jeg til sognepræsten for at få råd; jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre, for jeg følte, at hvis ikke jeg skulle bryde sammen, måtte jeg forlade min lærerindegerning – måske for en lang tid. Uden et minuts betænkningstid, blot med et blik på sin elskede hustru, i hvis øjne han altid læste forståelse og samme varme kærlighed til de lidende, sagde han: Vi har ingen børn; nu bliver du barn i vort hus. Velkommen hos os! Dermed var sagen afgjort. Hvor et sådant ord dog gjorde godt i nødens stund! Aldrig

kan jeg glemme det. Som et barn fik jeg lov at være hos dem, og de gjorde alt for at hjælpe mig op igen. Det var en vidunderlig oplevelse for mig at være nogle måneder i dette præstehjem. Jeg så Kristuslivet levet, ikke så meget i ord som i gerning, levet så, at det greb mig i mit inderste og satte uudrydelige spor i mit liv. Hvilken kærlighedens omtanke for alle fattige og lidende i sognet. Ingen gik uhjulpet fra deres dør. Ja, om det så var det sidste par strømper bortset fra dem de havde på, blev de givet væk, om det behøvedes. Ved juletid blev der bagt store mængder brød, som skulle bæres ud til alle, som behøvede det. Julebrød samt mælk og kød skulle alle fattige have. Hvilken glæde at få lov til at bære julegaverne ud. Hvor blev dette præstepar dog velsignet af modtagerne! Ejheller dyrene blev glemte. Kragerne kom sammen med hønserne til køkkentrappen for at få sig en god bid. Småfuglene havde det kongeligt hver dag med et rigt dækket bord – hvilket kvidder, hvilken fryd udenfor vinduerne! De kære småfugle beredte sognepræsten mangen en glædesstund i hans ellers så smertefyldte liv!«

Lørdagen var altid sat af til beredelse. Da måtte der være stille i huset. Gæster, der kom, fik at vide, at sognepræsten ikke kunne tale med dem før efter søndagens prædiken. Hvad forberedelsen kostede ham, har han antydnet i et »brev til en prædikant, som har det svært«. Under det koncentrerede arbejde med forberedelsen gik han for det meste frem og tilbage i sit værelse. Han skrev aldrig prædiken i sin helhed, men satte nogle hovedpunkter op med underafdelinger. Nu og da kunne man se ham sidde ved flodens strand i en stol, han selv havde hugget ud af en stub.

Lige så utilgængelig han kunne være mod mennesker, der ville snakke med ham – det hændte, at han ganske enkelt rejste sig og gik sin vej – lige så varmt imødekommende var han mod dem, som behøvede hjælp. Han ville altid vide om ethvert sjælesorgsbesøg i forvejen for at kunne forberede sig i bøn. »Mindst en time behøver jeg,« sagde han engang, da der var tale herom.

I et brev fra hans tid i *Floda* skriver han: »Indøv Dem i den stille forbliven i Ånden – i den indre samling og fordybelse i den sandhed, som De erkender. Thi enhver erkendt sandhed, som er indåndet og indhørt i Deres liv, er en evig miniaturresol, som i sig indeslutter hele sandheden, og som udvikler sig organisk efter bestemte love i det omfang, Deres vilje, viden og følelse drages ind under dens herredømme. Men fly alt hid-og did-flakken og alt udenpå-væsen, som fordærver så mange mennesker i vor tid.«

Efter søndagens Gudstjeneste var der

undertiden lejlighed til at samtale med sognepræsten. Da satte han sig på græsplænen foran præstegården. Det var den mest hvilende stilling for hans stive ben. Hans øjne lyste, når han mærkede oprigtig kærlighed til sandheden. Når unge mennesker ikke kunde finde vej igennem alle de menneskemener, de var omgivet af, kunne han sige: »Bryd jer ikke om, hvad mennesker mener. Søg Gud direkte!« Og så kunne han tilføje: »Men den, som kommer Jesus nær, kommer nær til ilden! Lad Ham tage sig af jer. Han skal vogte og lede jer!«

Hele atmosfæren var åndelig og uden tvang; han kendte ikke noget behov for faste former. Wetterlund var fortrolig med skaberværket og elskede især blomster og fugle. På sit dødsleje talte han ofte derom og sagde: »Jeg har elsket alt skabt. Tænk at få lov til at nyde evighedsblomsterne i Guds Paradis! Jeg er så taknemmelig over, at Moder lærte mig at se Gud i alt det skabte!«

Hans væsen indgav de unge stor respekt, og de elskede og ærede ham. Han var mild og god imod dem, ganske særlig imod dem, der på grund af en legemlig eller sjælelig brist var lidt ved siden af; den mindre begavede var altid genstand for hans opmuntringer.

Han anvendte hellere betegnelsen »et sandhedsmenneske« end betegnelsen »en troende«, når han beskrev, hvad en kristen er. Og han brød sig ikke synderligt om breve, der var spækkede med Bibelcitater. Den synd, han oftest afslørede iblandt Guds folk, var kærligheden til penge og gerrigheden. »To trediedele af os bibeltro holder mere på skillingen end på det evige liv,« udbrød han engang.

I 1904 blev han alvorlig syg og gennemgik en stor operation. »Jeg har været igennem en alvorlig lidelsesperiode, været inde i døden, så at jeg nu kender noget af hemmeligheden ved grænsen,« skrev han i oktober samme år.

Fra da af kunne han ikke længere passe sit embede. Det sidste afsnit af hans liv indledtes nu.

Den ensomme

»Gud sendte mig en sygdom, som rykkede mig bort fra mit embede og førte mig ind i den ensomhed og stilhed, som krævedes for at skrive *Åndens lov*, som jeg i tredive år havde gået og vandedes med. Og jeg forstod nu, at jeg måtte skrive den. Men på samme tid skrive den og passe embedet var umuligt.«

Således skrev han, og mange år senere berettede han om *synet i kvalens dal år 1904*:

»Det var en januarnat samme år, en mørk og dyster klagenat. Jeg bad Gud om at få lov at dø. Jeg så foran mig en høj

mur og en liden åben dør. Jeg gik did og så derind. Der vandrede alle de saliges skare blandt herlige træer. Jeg tænkte: Dette er De levendes Land (Salme 116,9). Og jeg blev grebet af en heftig lyst til at gå derind. Men da så jeg en engel ved porten. Han stængede døren og sagde: Ikke nu; *men når du har lidt det ud, som må ud, og lidt det ind, som må ind, da åbner jeg døren, og du får råk gå ind*«

I 1904 havde Wetterlund tyve års uafbrudt arbejde i kirkens tjeneste bag sig. Det betragtede han nu som et »mangesystemeri i periferien« og udbrød: »Hvilken nåde at lære sig hovedsagen: *at elske Gud og sin næste uden støtte af nogen ydre virksomhed*. Når mangesystemeriet går i døden, da træder Den Ene og Eneste frem, og alt bliver uendeligt stille – alt bliver eet, og eet bliver alt.«

I 1906 forlod han og hans hustru Floda. Sin afskedsprædiken holdt han først i 1914. Han led meget under at modtage løn af forsamlingen uden at kunne tjene den og begærede derfor sin afsked. Han kunne ikke være afhængig af mennesker, når Gud havde givet ham en særlig kaldelse. Både han og hans hustru vovede at tage skridtet i tro, fuldt overbeviste om, at Gud ville sørge for dem.

Men da afskedsansøgningen var skrevet, mærkede det; hans tro vaklede, og han sank sammen. Da åbnedes døren uden at åbnes! Ind trådte En, som Wetterlund tydeligt så uden at se Ham – rummet fyldtes af et lys og en kraft, som rejste Wetterlund op – og *Han* sagde noget, som indbrændtes i hans sjæl: »Sørg ikke for brødet det sørger jeg for!«

I de år skrev han sit livs vigtigste værk *Åndens lov*. Da han havde fuldendt dette kæmpearbejde og sad med det store manuskript i sine hænder, kom han i tvivl om dets åndelige værdi og tænkte på at kaste det altsammen på ilden, men da lagde Herren sin hånd på hans og lod ham forstå, at værket skulle ikke i ilden, men at det ville bringe mange læsere ind i Guds fortærende ild.

Af hans mindre skrifter er *Guds trælle* formentlig det, der har været til den største hjælp for dem, der har kæmpet og stridt og lidt under *lovens trældom*, og som nu fik hjælp til at gå ind i *det evangeliske trælleskab med al dets hellige glæde*.

Han havde fået vished om, at han ikke mere skulle tage imod indbydelser til at prædike offentligt. Han havde gennemgået endnu en operation i 1912 og følte, at han ikke havde kraft til den indre samling, som er nødvendig for at kunne tale offentligt. Han helligede sig nu helt den personlige sjælesorg, og mange søgte op til ham på femte sal i *Rutger Fuchsgade 6 i Stockholm*. Den yderste enkelhed oppe hos ham og den vide udsigt over skov og sø

virkede befriende. Der var høj luft deroppe. Og man vidste, at man aldrig behøvede at frygte for ikke at blive taget alvorligt, hvor lille og ynkelig man end følte sig.

Wetterlunds sjælesorg fulgte ikke bestemte metoder. Med den, der var fattig i ånden, delte han sin egen fattigdom. Han skånede ikke nogen synd. Fik han et brev, som vidnede om et ubrudt og selvtilfreds selv, kom hans svar omgående, og det var knusende!

For enhver, der ikke tog anstød af ham, men søgte sejrslivet i Kristus, koste, hvad det koste må, blev han til dyb og varig velsignelse.

Når et menneskes nød eller verdens nød trængte sig ind på ham, gik han ind i sit »tempel«. Der kunne han sidde hele dagen uden at tage imod nogen føde. Der led han med, og der oplevede han Gud, så hans ansigt blev strålende.

Fru Wetterlund voksede til en hellig personlighed og en vældig støtte for sin mand. I sit livs store vanskeligheder og dybe lidelser slap hun sig selv. Det var, som om der fra hendes indre strålede et lys frem, som betog dem, hun kom i berøring med.

Nytårsaften 1918 var hun plaget af hoste og måtte sidde i en stol for lettere at kunne trække vejret. En tumor trykkede på hendes lunge. Wetterlund talte stille om, hvor skønt det skulle blive med hvilen i *De levendes Land*. Hun smilede ved tanken, men kunne ikke tale. Den 15. januar 1919 fik hun lov til at drage did.

I to år var Wetterlund nu alene i sin hybel oppe under taget, passede selv madlavning og rengøring. Han skænkede alt bort, bortset fra det allernødvendigste.

Når han syntes, at han havde mere, end han behøvede, gav han det til missionen eller fattige venner. Da hans helbred blev endnu ringere, blev det ham umuligt at klare sig alene. Gud sendte ham da en enkel, gudfrygtig kvinde, som påtog sig at passe hans hjem. Han følte det svært, at nogle af hans venner ikke forstod, at han måtte lide så længe. »Det tager tid at nå ligheden med Kristus,« sagde han, og så tilføjede han: »Også det underbevidste må ind under Åndens indflydelse og helliges. Strålen fra evighedsverden må trænge ned til det centrale i os!«

I maj 1928 blev han så svag, at han måtte blive i sengen. I flere år havde han ikke været uden for døren. De fem trapper op til ham var også en hindring. Nu kunne han ikke tåle nogen mad. Han havde flere gange i sit liv været døden nær; nu nærmede han sig målet.

En måned før sin død skrev han: »Jeg bliver daglig bispist af ord fra Guds mund. Af dem får jeg en sådan næring til ånd, sjæl og legeme, at jeg endnu kan gøre

nogle småting for Gud gennem lidt sjælesorg og brevskrivning. Gud viser sin ømme omsorg og sin hellige tugt over enhver tanke, beslutning og følelse mere dybt og mangesidigt end før. End ikke nede i den helsebringende fornedrelses og ydmygelses dybeste dyb svigter hans trofaste hånd.«

Den sidste fredag tog han afsked med dem, der plejede ham. Og så fortsatte han: »Nu behøver jeg at gå ind i stilheden i Gud de få dage, jeg endnu har tilbage.« Natten til søndag gik han ind i bevidstløsheden, og den overgik om mandagen til dødens stilhed. Hjemmet var fyldt af en underfuld fred og hellig stilhed. Stilheden i Gud herskede. Tirsdag morgen åbnede han øjnene – det klare blik så ud over det lille hjem og de kendte ansigter. Han lyste op: »Nu går jeg snart – farvel med jer!« – og efter en stund: »Nu er jeg frelst!« Dette gentog han et par gange. Derefter hviskede han: »Fader – bevar alle, alle! – Han kommer snart. Jeg hører Ham allerede. Nu får jeg sove!«

Ved sin afskedsprædiken i Floda kirke i 1914 havde han sluttet med denne bøn: »*Himmelske Fader, giv os livet i din Søn, det liv, som er evig kærlighed, evig retfærdighed, evig livsnåde og evig barmhjertighed. Giv os liv til at kunne leve ret og dø ret! Amen!*«

Han var en af de hellige, som i kampen med Gud var blevet besejret af Ham; derfor blev han til sand velsignelse for så mange – og er det fortsat efter sin død.

Hans betydning i dag

I den af Luther prægede kristendom er læren om *retfærdiggørelse ved troen* alene blevet så åndløs og misforstået, at allerede *Kirkegaard* hævdede, at hvis Luther fik ordet i dag, ville han sige det modsatte.

Denne lære har i sin åndløse udformning forvansket evangeliet, så det ikke mere er Guds kraft til frelse, men et beroligelsesmiddel for gamle Adam.

Kierkegaard understregede, at denne lære slet ikke er sandheden, thi sandheden er en person: *Guds søn*, og ham kan man kun lære at kende ved at *følge ham*. Hans berømte sætning: »Subjektiviteten er sandheden« udsiger netop dette: kun ved personligt at gøre sandheden, har du med den at gøre – kun således »er« du den!

Wetterlund fulgte i Kierkegaards spor: Før *Åndens lov* (Rom. 8,2) er skrevet i dit hjerte og har gjort dig fri fra syndens og dødens lov, kender du den ikke som sandhed. En udenpå-frelse er kun en indbildning.

Læser man det første kapitel i *Åndens lov*, får man straks et indtryk af den Åndskraft og hellighed, der kendetegner Wetterlunds forkyndelse. Det første kapitel handler om *keruberne* (Ezek. 1) og leder

op til, hvad Wetterlund med sin ejendommelige og højst personlige formuleringsevne kalder *kerubfrelsen!*

Hans skildring af, hvorledes Herren førte sine apostle frem til pinsedagen, da Guds hellige Ånd »sejrsfødte« dem til et sejrende liv i Kristi spor, har ikke sit sidestykke.

Der rettes mange indvendinger imod Wetterlunds forkyndelse. Nogle hævder, at han sprog er for vanskeligt. Jeg synes snarere, man betages deraf. Her er ingen letkøbte floskler – ingen billige ord – alt er personligt, ægte og profetisk.

Andre hævder, at han gør kristenlivet for svært. Jeg synes ikke, han gør det svært end bjergprædiken og 1. Kor. 13.

Andre igen hævder, at han berøver skrøbelige sjæle deres frelsesvished. Han overbetoner efter deres opfattelse det subjektive, det personlige og retter blikket for meget *indad* i stedet for *opad*. Denne indvending kan ikke helt afvises. Men samme indvending kan rettes imod visse dele af Bibelen!! Mange kristne synes ikke om 2. Kor. 13,5 eller 1. Johs. 3,6.

Denne indvending kan hænge sammen med, at vi gerne vil have en en-gang-for-alle-sikkerhed for, at nu er vor sag med Gud i orden, nu har vi ikke noget at frygte. Men en sådan sikkerhed gives ikke. Jo, den åndløse retfærdiggørelseslære giver den og beroliger dermed gamle Adam – men Helligånden giver den ikke, thi Han holder os vågne overfor *Guds majestæt og hellighed*, lader os ikke glemme regnskabsdagen og vækker os uafsladeligt til yderligere fremskridt samtidig med, at Han herliggor vor Frelser på Golgatas kors, så vi hos ham ejer den troens vished, der er noget helt andet end

gamle Adams dødsensfarlige sikkerhed.

I den efter-lutherske evangelieforfalskning så han kristenhedens forfærdelige forførelse og fald. Han talte om »skøgekirken« og »skøgens paraply-evangelium, hvor hun frækt går omkring med en paraply over sit hoved og påstår, at nu kan Gud ikke se hendes synd og skam! Den paraply, hun skjuler sig under, er den åndsforladte rettæddiggørelse!«

»Jeg bruger fæle ord om fæle ting,« sagde han. Nu og da bliver man forskrækket over hans skarpe ordvalg. Men så kommer man til at tænke på, hvad Kierkegaard sagde om samtiden: »Jeg anklager den ikke, fordi den er ond, men fordi den er ussel – den har ingen lidenskab, ingen nidkærhed!«

Men det havde Wetterlund. »Nidkærhed for dit hus fortærer mig,« sagde Herren – og enhver, der går i hans spor, præges af en brændende lidenskab og nidkærhed for Sandheden, altså for Herren!

Han kunne umuligt blive populær. Han blev mere og mere ensom. Kristi lidelsers samfund var for ham mere end ord, det var virkelighed.

Han er en af de få, der kom den virkelige virkelighed så nær, at Gud blev alt for ham. Han kendte til Guds helligheds fortærende ild – og til Guds kærligheds altbesejrende kraft i Kristus Jesus.

Jeg læste ham under besættelsen, og det fik afgørende betydning for mig både i den periode, da jeg endnu var embedsmand, og i perioden siden 1950, da jeg blev kaldet til at udlægge Skrifterne.

Kierkegaards profetiske ord fik her i landet kun betydning for »hin enkelte« her og »hin enkelte« der; kristenheden som helhed har altid afvist ham. Således er det

også med Wetterlund i vort broderland.

»Hvad vil du råde os til først at læse af *Søren Kierkegaard?*« Det spørgsmål bliver jeg undertiden stillet overfor. Hvis det drejer sig om mennesker, der ikke er vant til »tung« læsning, råder jeg dem ofte til at begynde med hans *opbyggelige Skrifter* – f.eks. *To Taler ved Altergangen om Fredagen* (bind 17 i samlede værker). Hvis de derefter gerne vil i gang med hans større værker, plejer jeg at anbefale *Kjerlighedens Gjerninger* (bind 12).

Hvad angår Wetterlund, kan man begynde med *Två kära barndomsminnen* og *Min Moder*.

Når man har læst dem, mærker man, at man har været i berøring med noget ud over det almindelige.

Derefter kan man læse *Guds tralar og Nu- och nog-nåden liv*. Så har man vænnet sig til hans ejendommelige udtryksmåde og kan gå i gang med kap. 1 i *Andens lag*.

Det bedste er imidlertid, hvad enten det gælder *Kierkegaard* eller *Wetterlund*, at bede om Guds ledelse og vejledning – thi han ved, hvad der er til virkelig gavn for enhver af os. Og har man svært ved at forstå svensk, kan man bede Gud om hjælp dertil.

Ingen skal give sig i kast med nogen læsning, Gud ikke er med i. Ingen skal spænde sine kræfter til noget, der ikke er ham til sand gavn i evighedens lys.

(Hvad jeg her har skrevet om N. P. Wetterlund, har jeg hentet fra forskelligt svensk kildemateriale om ham. Hans bøger, der nu genoptrykkes, kan bestilles hos N. P. Wetterlunds Skriftkommitte, Karingbergsvågen 30, S. 79332 Leksand).

Wetterlunds afskedsprædiken

I Johs. 21,15-25 lytter vi til en samtale imellem *Kristus* og *Peter*. I denne samtale indskærper Kristus Peter nødvendigheden af at følge Ham. Han sagde: »Følg mig!« og atter: »Følg du mig!« Peter havde hidtil fulgt Kristus og fulgte ham indtil sin død.

Efterfølgelsens begyndelse og væsen

Peter begyndte ret, og denne begyndelse angiver han selv med disse ord: »Herre, vi har forladt alt og fulgt dig« (Matt. 19,27). Denne begyndelse godkendte Mesteren og lovede at belønne til sin tid. Peter begyndte altså ret: han forlod *alt*.

Hvad indbefatter dette *alt*, som Peter forlod? Først hus og hjem, ejendele og arbejde, venner og bekendte, med andre

ord: de ydre forhold, hvorunder han levede – hvorunder *vi* lever! Men dette var ikke hovedsagen. Der var noget andet, som han forlod, og som var meget højere og vigtigere – han forlod *det liv, han havde levet*, og begyndte et helt nyt liv! Vel havde han ikke levet et dårligt liv, men et retskaffent – og dog var det for lavt! Det var kun jordisk. Det liv vi har fået i den legemlige fødsel, er aldrig givet os, for at vi skal beholde det og eje det, men for at vi skal miste det og ofre det – for at få et højere!

Peter begyndte således ret: Han forlod *alt* – både sine ydre forhold og det liv, han havde levet i dem. Hvorfra fik han kraft til et sådant brud med alt? Jo, Herren så på ham og sagde: »Følg mig!« og der lå *kraft* i disse ord. Der lå *evigt liv* i Hans ord, så-

ledes som Peter senere sagde: »Du har det evige livs ord!« Peter mærkede en luftning af dette liv, da Herren udtalte det afgørende: »Følg!« – en luftning fra evighedens verden, og den løftede ham op over hele det jordiske liv. Han mærkede (og det mærker ethvert evigheds menneske), at i det evige liv ligger *alt*, og det var i kraft af dette evighedens *alt*, Peter stod op og forlod *alt* og fulgte Herren.

Er det nødvendigt i *bogstavelig* betydning at forlade hus og hjem for at følge Herren? Nej, men det var nødvendigt her, for Peter modtog et bestemt kald. Efterfølgelsens væsen er at modtage det evige liv og *leve dette liv*, thi så kan man forlade *alt*, og så kan man leve dette evige liv i alt.

Mine tilhørere! det er ikke en liden

ting at leve det evige liv i *alt* – i *alt* at indgyde en stråle fra evighedsverden, så at andre kan mærke: nu har jeg at gøre med et *evigheds menneske* – jeg giver ikke op, før end jeg selv er blevet et *evigheds menneske*!

Peter forlod *alt*. Han pruttede aldrig på *altet*. Han forlod *alt* for at kunne få det sind, der kun tilfredsstilles af det evige. Han hørte ikke med iblandt dem, der halverer. Nej, alt eller intet – fuldt og helt! For Peter gjaldt det om altid at tro helt på Gud og stole helt på Ham *alene*. Læresætninger strækker ikke til for en Peter, thi for ham gælder det om at tro på Gud og ingen mer, således som Gud selv siger: »Vend jer til mig, thi jeg er Gud og ingen mer!« En sådan tro klipper enhver form for selvfrelse af, en sådan *hel* tro på Kristus *alene* er efterfølgelsens grundvæsen. En sådan tro har kun med Gud og hans Søn at gøre, ikke noget som helst andet!

Efterfølgelsens fire daglige prøver

Peter var oprigtig, da han begyndte på efterfølgelsens vej, men han indså ikke, hvilke indgreb det medførte i hans daglige liv. En Kristi efterfølger har hver dag fire prøver at gennemgå.

Den *første* prøve er *livets* prøve. Jesus havde mange, der fulgte ham, men det var ikke alvor hos dem alle. Han prøvede dem med disse ord: »Om ikke I spiser Menneskesønnens kød og drikker hans blod, har I ikke liv i eder« (Johs. 6,53). Hermed prøvede han deres liv: ville de leve hans liv og følge ham, eller ville de leve *deres eget* liv?

De syntes, det var en hård tale, og fra den time vandrede mange ikke mere med ham. Da vendte Jesus sig til de tolv og spurgte: »Vil I også forlade mig?« Men Peter træder frem og siger: »Herre, til

hvem skal vi gå hen? Du har det evige livs ord!« Se, Peter og de ti valgte *livet*!

Således prøves også vort liv, om vi vil leve i *kraft af Ham* eller følge vor egen vej og leve vort eget liv. Vil vi omsætte Kristus i vort liv hver dag? Det er prøven!

Hver dag, når du vågner, kender du en luftning af livet fra en højere verden, og du åbner dig derfor. Hvis det er *søndag*, giver du dig til Gud for den dag. Er det *mandag*, mærker du, hvorledes livet ovenfra strømmer dig i møde, og således hver ny morgen. Men nu kommer prøven, og nu bliver spørgsmålet, om du i dagens løb vil omsætte dette Kristus-liv, så din fod kun går Guds gode vej, og din tunge kun taler gode ord, thi det nytter ikke, at du oplever det i følelse, men ikke lader det synke ned i dit hjerte, så du omsætter det i dagens forskellige situationer. O menneske, her begås frygtelige misforståelser! Det går ikke an at forblive i en kristendom i følelserne alene. »Den, som ikke har Kristi Ånd, hører ham ikke til!« Se, det er livsprøven hver dag at lytte til telefonen fra det Høje og modtage Kristi liv og omsætte det. Omsætter vi ikke livet fra oven, tages det fra os.

Den *anden* prøve er *dødsprøven*. Også den gennemgår du hver dag. I Matt. kap. 16 læser vi, at fra den tid begyndte Jesus at give sine disciple til kende, at han skulle gå til Jerusalem og lide meget ondt af de ældste og ypperstepresterne og de skriftkloge og dræbes, men opvækkes på den tredje dag. Men se, da tog Peter ham til side og sagde: »Sådan må det ingenlunde gå dig, Herre!« Da vendte Jesus sig og sagde til Peter: »Vig bag mig satan!« og til de øvrige disciple, som satan også var faret i, sagde han: »Den, som vil bevare sit liv, skal miste det!« Se, det er dødsprøven! Hver dag *påske* – hver dag *lidelse* – og det gælder om at lade lidelsen døde dig dag for dag! Hver morgen lytter du til kal-

det fra den høje Himmel, søndagskaldet, mandagskaldet, o.s.v.: »Det gælder at dø i dag!« Det er *dit* kors, som du må tage op hver dag – og det er dødsprøven!

Den *tredie* prøve er *omvendelsen*. I Matt. 18 begyndte disciplene at spekulere på, hvem der mon var den største i himmeriget. Da siger Jesus til dem: »Om I ikke omvender eder, kommer I slet ikke ind i Himmeriget!« Således lader han dem forstå, at deres omvendelse ikke er færdig, men må fortsætte dag efter dag – thi hver dag stikker noget ondt op i dig, som vil være noget stort, og holder du fast på det, bliver det en dødelig synd. Uden daglig omvendelse dør det åndelige liv bort. Her har vi årsagen til, at så mange går i stå og siden falder fra.

Det *fjerde* er *tjenerprøven*: »Den, som vil være den første, han skal være den mindste!« Altså: for at følge Jesus må jeg være den mindste. Jeg må skyde alle frem foran mig og se til, at alle de andre får det bedste, og jeg selv får det ubetydelige. Jeg må se min glæde i, at de andre har det godt, men jeg selv har det nok så småt. Jeg må tjene alle, endog mine tjenere. Er jeg arbejdsgiver, skal jeg tjene mine ansatte og se, at disse ikke blot er arbejdere, der på deres gamle dage kan komme på fattighuset, medens jeg selv tjener store summer penge at leve af. Jeg skal søge at gøre mig til deres lige – så må det siden gå præcis, som det vil. Det gør indtryk på mennesker, når man virkelig søger deres vel.

Nu har vi talt nogle ord om at være *Kristi efterfølgere*. Nu beder vi sammen:

Himmelske Fader! giv os livet i din Søn, det liv som er evig kærlighed, evig retfærdighed, evig livsnåde og evig barmhjertighed! Giv os liv til at kunne leve ret og dø ret! Amen!